

Masarykova Univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

Výskumný projekt
(Seminární práce)

Bc. Martina Pudišová
UČO: 385727
SPSMP_MTO2

Téma:

Alkoholizmus u jednotlivcov s mentálnym postihnutím

Výskumný problém:

Výskyt a príčiny alkoholizmu u jednotlivcov v období dospievania s ľahkým mentálnym postihnutím v Slovenskej republike

Hlavná výskumná otázka:

Aké sú hlavné príčiny vzniku alkoholizmu u jednotlivcov s mentálnym postihnutím v období dospievania v Slovenskej republike?

Vedľajšie výskumné otázky:

Aký je vplyv mentálneho postihnutia na problém alkoholizmu v období dospievania u jednotlivcov s mentálnym postihnutím?

Kde jednotlivci s mentálnym postihnutím v období dospievania prišli prvý krát do kontaktu s alkoholom?

Kým boli jednotlivci s mentálnym postihnutím v období dospievania najviac ovplyvnení pri konzumácii alkoholu?

Ukázal jednotlivcom pobyt v reedukačnom zariadení nové možnosti spôsobu života?

Čo chcú jednotlivci po opustení reedukačného zariadenia robiť?

Zdôvodnenie, prečo je téma relevantná

S problematikou alkoholizmu sme sa doteraz stretávali viac u intaktných jednotlivcov v období dospievania ako u jednotlivcov s mentálnym postihnutím. Zaujímalo ma, aká je situácia s výskytom alkoholizmu u jednotlivcov s mentálnym postihnutím v období dospievania. Z týchto dôvodov som sa rozhodla venovať tejto problematike, lebo sa domnievam, že je rovnako dôležité upriamiť pozornosť aj na problematiku alkoholizmu u jednotlivcov s mentálnym postihnutím, ktorí pod vplyvom vonkajších okolností môžu skôr upadnúť do problému alkoholizmu. Jednotlivec s mentálnym postihnutím si neuvedomuje vážnosť a dôsledky svojho správania. V snahe zapadnúť do partie priateľov a kompenzácie svojho postihnutia neúmyselne vkráča do problému alkoholizmu, ktorý môže neskôr prerásť do asociálnych a antisociálnych foriem správania. Tému alkoholizmu u jednotlivca s mentálnym postihnutím by sa malo venovať viacej pozornosti, lebo to nie je problém len jednotlivca, ale je to problém, ktorý zasahuje do celej spoločnosti.

Cieľ výskumu

Cieľom je zistiť príčiny vzniku alkoholizmu jednotlivcov s mentálnym postihnutím v období dospievania. Zistiť endogénne a exogénne faktory, ktoré ovplyvňujú jednotlivcov s mentálnym postihnutím v období dospievania začať s konzumáciou alkoholu. Vyzdvihnúť dôležitosť funkčnej rodiny pri vytváraní prosociálneho správania u jednotlivcov s mentálnym postihnutím v období dospievania. Poukázať na význam reedukačného pôsobenia a kladného príkladu u jednotlivcov s ľahkým mentálnym postihnutím.

Kvantitatívny výskum

Kvantitatívny výskum som si vybrala preto:

- lebo budem údaje k výskumu zbierať predovšetkým dotazníkovou metódou,
- viem sformulovať hypotézu, poznám premenné
- v práci pri vyhodnotení budem používať číselné a grafické vyhodnotenie.

Teoretická hypotéza

Rodinné prostredie ovplyvňuje sklony k alkoholizmu u jednotlivcov s mentálnym postihnutím.

Praktické hypotézy

Najčastejšou príčinou konzumovania alkoholu jednotlivcami s mentálnym postihnutím v období dospievania je ovplyvnené priateľmi.

Kvalifikovaným prístupom špeciálno-pedagogických pracovníkov, psychológov a ostatných spolupracovníkov k jednotlivcom s mentálnym postihnutím bude prevýchovný proces úspešný.

Jednotlivci s mentálnym postihnutím z usporiadaných rodín budú mať menšie sklony k alkoholizmu ako jednotlivci s mentálnym postihnutím z neúplných, rozvrátených rodín alebo z detských domovov.

Po ukončení pobytu v reedukačnom zariadení budú chcieť jednotlivci zmeniť svoj doterajší spôsob života oproti životu, ktorý viedli pred tým.

Konceptualizácia

Alkoholizmus je choroba vznikajúca v dôsledku opakovaného a nadmerného požívania alkoholických nápojov. Ide o chorobný návyk, stratu kontroly nad pitím, neschopnosť dlhodobo abstinovať. Prejavom sú poruchy telesného a duševného zdravia, medziľudských vzťahov, individuálna i spoločenská degradácia osobnosti (Liba, 2004).

„Alkoholizmus je závislosť od alkoholu spôsobujúca postihnutému závažné poruchy zdravia (nervové i psychické, poškodzuje orgány) ako aj spoločenské a rodinné problémy“ (Paulička, 2005, s. 100).

Alkoholizmus sa u človeka vyvíja v závislosti na dobe pitia alkoholu a nárastu intoxikácie. Jeho priebeh vedie od spoločenského pitia alkoholu cez úroveň symptomatologickú až k stavu notorickému. Zmeny ktoré alkohol v organizme človeka vyvoláva, sa týkajú predovšetkým až stavu notorického. Zmeny, ktoré alkohol v organizme človeka vyvoláva, sa týkajú oblasti telesnej aj duševnej (Záškodná, Vašina, 1996).

Operacionalizácia:

Indikátor č.1

Alkoholizmus:

- ako často jednotlivec pije alkohol
- množstvo konzumovaného alkoholu

Indikátor č.2

Sociálne vzťahy:

- vzťahy v rodine
- vzťahy s priateľmi
- vzťahy na pracovisku

Indikátor č.3

Finančná situácia:

- množstvo financií minutých na alkohol
- míňanie financií na úkor potrieb rodiny
- dlhy

Výber výskumnej populácie a výskumnej vzorky

Výskumná populácia

Mladí ľudia s mentálnym postihnutím ktorí majú problém s alkoholom

Výskumná vzorka

Mladí ľudia s mentálnym postihnutím, ktorí majú problém s alkoholom a liečia sa zo závislosti v reedukačných zariadeniach.

Výber výskumného vzorku

Použijeme účelový výber vzorku. Budeme sa snažiť osloviť čo najviac mladých ľudí s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, ktorí sa liečia zo závislosti v reedukačných zariadeniach na území Slovenskej republiky.

Spôsob zberu dát

Dotazník (pre ilustráciu uvádzam časť dotazníka), rozhovor s pracovníkmi v reedukačnom zariadení, rozhovor s jednotlivcami v reedukačnom zariadení.

Dotazník

1. pohlavie

2. vek

3. Z akej rodiny pochádzaš?

- a) z úplnej (obaja rodičia)
- b) z neúplnej (jeden rodič)
- c) vychovávajú ma starí rodičia
- d) z detského domova
- e) iné (dopíš)

4. Prečo si začala užívať alkohol?

- a) zo zvedavosti
- b) kvôli priateľom
- c) kvôli problémom v rodine
- d) kvôli problémom v škole
- e) vzbura, rebelanstvo
- f) iné dopíš

5. Kde si prvý krát vyskúšala alkohol?

- a) doma
- b) v škole
- c) s priateľmi
- d) na diskotéke
- e) iné (opíš)

6. Ako dlho si užívala alkohol?

- a) menej ako pol roka
- b) pol roka až rok
- c) jeden až dva roky
- d) viac ako dva roky
- e) iné (dopíš)

7. Ako dlho si v reedukačnom centre?

- a) menej ako jeden rok
- b) jeden rok
- c) dva roky
- d) tri roky
- e) štyri roky

8. Čo ti pobyt v reedukačnom zariadení dal?

- a) nič
- b) nádej na zmenu
- c) iné (dopíš)

9. Čo ti pobyt v reedukačnom zariadení vzal?

- a) rodinu
- b) priateľov
- c) slobodu, voľnosť
- d) iné

10. Čo chceš robiť po odchode z domova?

- a) chcem pokračovať v štúdiu
- b) chcem začať pracovať
- c) neviem čo so mnou bude
- d) iné dopíš

Možné etické alebo praktické problémy

Keďže daná problematika je citlivá, problém vidím v možnom skreslení niektorých informácií, alebo v nepravdivých odpovediach, aj keď anonymita by daný problém mala obmedziť. Keďže ide u respondentov len o ľahké mentálne postihnutie, myslím si, že otázky sú položené primerane a nemyl by byť problém s odpoveďami.

Literatúra:

BAJO, I., VAŠEK, Š. *Pedagogika mentálne postihnutých (Psychopédia)*. Bratislava : Sapienta, 1994. 251 s. ISBN 80-967180-1-0.

BIDDUPH, S. *Tajemství výchovy šťastných dětí*. Praha : Portál, 1999. 133 s. ISBN 80-7178-334-X.

HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Praha : Grada, 2001. 133 s. ISBN 80-247-0135-9.

KOMOROWSKÁ, B. Úloha rodiny pri formovaní vlastnej a správnej hierarchie hodnôt. In: *Výchova k hodnotám v škole a v rodine* : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Ružomberok : Edičné stredisko Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2006. ISBN 80-8084-065-2. S 276 – 281.

KOVAČIČ, V. *Model funkčnej rodiny a formovania osobnosti podľa princípov SVD a SJ*. Prokonzult, 2002. 216 s. ISBN 80-88754-09-07.

KRIŽANOVÁ, B. Nové stratégie v rodinnom a pracovnom živote. In: ONDREJKOVIČ, P. *Rodina v novom miléniu*. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2006. 168 s. ISBN 80-8050-982-4.

LIBA, J. *Drogy a protidrogová prevencia*. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2005. 83 s. ISBN 80-8068-403-0.

LIETAVA, J. *Drogy v dejinách ľudstva*. UNIAPRESS International, 1997. 288 s. ISBN 80-85313-38-3.

SATIROVÁ, V. *Kniha o rodině*. 2. vyd. Praha : Portál, 2006. 360 s. ISBN 80-7252-150-0.

TRAIN, A. *Najčastejšie poruchy chovaniai deti*. Praha : Portál, 2001. 198 s. ISBN 80-7178-503-2.

VALENTA, M. *Psychopedie*. 3 vydanie. Praha : Parta, 2007. 392 s. ISBN 978-80-7320-099-2.

VAŠEK, Š. *Základy špeciálnej pedagogiky*. Bratislava : Sapiaienta, 2003. 217 s. ISBN 80-968797-0-7.

Téma máte zajímavé, ale zpracování pokulhává. V projektu je řada chyb a problémů. V první řadě se musíte rozhodnout, co vás vlastně zajímá, zda specifika alkoholismu u osob s MP (pak by se hodilo nějaké srovnání s intaktními lidmi), nebo zda souvislost mezi rodinou a alkoholismem, nebo vliv pobytu v určitém zařízení na alkoholismus. Pak je třeba se zaměřit na toto téma a formulovat hypotézy a dotazník, operacionalizaci atd., tak jak se to má, vy jste asi něco z toho nepochopila úplně dobře – všechno půjde lépe, když budete mít lépe ohraničené to téma. Pokud budete chtít výzkum realizovat, určitě přijďte nejprve ke mně nebo k někomu z katedry na konzultaci.